

ning af Statens overordnede Bygningsadministration. Jeg indrømmer, at rimeligvis vil til Tidernes Ende Staten komme til at bygge dyrere end Aktieselskaber og private. Aktieselskaber ville bygge dyrere end private, og Staten igen dyrere end Aktieselskaber, det ligger jo i Sagens Natur, det behøver jeg ikke nærmere at udvikle. Men derfor er der dog en vis Grænse ogsaa for dette, og jeg tror, at denne Grænse er langt overstreden ved vor Bygningsadministration. Det ligger, som sagt, tildels i den upraktiske Ordning heraf, idet Bygningsinspektørerne jo for en meget væsentlig Del selv have virket som Arkitekter. Vi se i et af Bilagene til dette Lovforslag en Opgørelse af, hvilke Honorarer der hidtil i de 5 sidste Finansaare ere udbetalte dels til Bygningsinspektørerne og dels til andre Arkitekter. Det viser sig da, naar man tæller Summerne sammen, at der til Bygningsinspektørerne som Honorarer er udbetalt 83,690 Kr. og til andre Arkitekter end Bygningsinspektørerne 137,284 Kr. Det er altsaa ikke ganske ubetydelige Beløb, som Bygningsinspektørerne have faaet i Honorarer, og disse Honorarer ere blevene udredeede efter 3 pCt. af Overslagssummerne. Jeg siger i og for sig intet til denne Beregningsmaade. Den anvendes ogsaa i private Forhold, og det er klart, at Arkitekternes Honorarer maa staa i et vist Forhold til Overslagssummerne. Men jeg mener, at der er noget væsentligt at sige til, at de Embedsmænd — som paa Statens Vegne skulle staa som Kritikere over for de Bygninger, der opføres, og som, om end de tillige skulle varefage de kunstneriske Hensyn og særlig Nyttehensynene for de paagældende Personer og Institutioner, der skulle benytte Boligerne og Bygningerne, dog have til Hovedopgave, om jeg saa maa sige, at varetage Statens økonomiske Interesser — blive baade økonomisk og ideelt interesserede i at bygge dyrt. Det er klart, at naar Arkitektens Honorar stiger med Overslagssummernes Størrelse, er han interesseret i, at disse blive saa høje som muligt. Det er dog ikke min Mening at ville insinuere, at disse Embedsmænd bevidst skulle lade sig lede af dette Hensyn. Jeg kan lige saa vel tænke mig, at det kan være væsentlig ideelle Hensyn, som under den nuværende Ordning bevirke, at Arkitekterne komme for højt op med Overslagssummerne. Det er jo klart, at enhver Arkitekt, rent bortset fra det økonomiske, har en vis Interesse i, at det Arbejde, hvortil hans Navn er knyttet, bliver saa smukt og godt som muligt baade med Hensyn til Stilen og Materialet, med Hensyn til Bygningens Num-

forhold o. s. v. Der er der mange Fristelser af ikke økonomisk Art, som kunne drive den paagældende Embedsmand, naar han tillige skal virke som Arkitekt, til at gøre Overslagene kostbarere og bygge dyrere end strengt nødvendigt. Det har derfor været en Hovedbetragtning under de foreløbige Forhandlinger, som have været førte om denne Sag, navnlig inden for Finansudvalget, at vi burde have en overordnet Bygningsadministration, som saa vidt muligt stod uden for den egentlige Arkitektvirksomhed, og hvis Opgave altsaa var den at være Ministerens strenge Dje over for de Projekter, som fremkomme fra private Forretningsmænd, private Arkitekter, naar Staten skal bygge. Denne Administrations Opgave skulde altsaa være væsentlig kritiserende, og for at den fuldt tilfredsstillende og uforstyrret af andre Hensyn kunde udføre denne Opgave maatte de saa vidt mulig ikke have med den egentlige Ledelse af Byggeforetagenderne at gøre. Det er klart, at en saadan kritiserende Virksomhed naturligvis ogsaa medfører, at der fra denne Side maatte kunne stilles Forslag til Ændring i Projekterne. Jeg skal dog tilføje, at jeg forudsætter, at naar man staar over for en Arkitekt, for hvis kunstneriske Dygtighed man har Respekt, vil vel den paagældende Embedsmands Opgave ikke saa meget være at rette og file paa det kunstneriske — det vilde ogsaa være mindre heldigt, fordi et Kunstværk jo ikke altid paa den Maade taaler at omkalfatres paa enkelte Punkter, uden at det hele lider derved — men den paagældende Embedsmands Opgave skulde være en rent økonomisk. Hans Opgave skulde hovedsagelig være den at reducere Overslagene økonomisk, hvilket naturligvis altid maa medføre visse Modifikationer ogsaa i det rent arkitektoniske.

Jeg finder da med disse Betragtninger for Dje en ret væsentlig Mangel ved dette Lovforslags Bygning, idet, som ærede Medlemmer ville se, Ordningen er den, at der i Stedet for de 5 Bygningsinspektører, som vi nu have, skal indrættes een Bygningsdirektør og tre Bygningsinspektører. Bygningsdirektøren maa ikke bygge for private og maa heller ikke for særlig Betaling udføre Byggearbejde for Staten. Derimod paahviler der ham ifølge § 4 efter vedkommende Ministers Begæring at udarbejde Planer og Overslag til Nybygningsarbejder og føre Tilsyn med disse Udførelse, samt naturligvis at afgive Betænkning over og kritiserende Skitser, Planer og Overslag, som forelægges ham. Bygningsinspektørerne maa efter Lovforslagets § 6 ikke mod særligt Bederlag yde Bistand ved noget Bygningsfore-